

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 90.221.111.003			נהלי אג"מ
מספר: 220.010.11	תת-פרק: יס"מ, טרור והפס"ד	פרק: שיטור וקהילה	
שם: נוהל הפעלת אמצעים באירועי הפרות סדר			תאריך פרסום: 01/06/2021
			תאריך תחילה: 01/06/2021
			תאריך ביטול: [תאריך סיום תוקף]
			נוסח: 3

1. כללי:

- א. זכות ההפגנה היא אחת מזכויות היסוד של כל אדם בישראל. זכות זו נמנית לצד הזכות לחופש ביטוי כחלק מהזכויות המעצבות את המשטר הדמוקרטי במדינה. ככל זכות יסוד, זכות זו אינה מוחלטת אלא יחסית.
- ב. מ"י נדרשת במסגרת מילוי תפקידה עפ"י חוק לשמור על הסדר הציבורי, ביטחון הנפש והרכוש תוך הקפדה על קיום זכויות היסוד של הפרט.
- ג. לשם מילוי תפקידה, על מ"י לאזן בין רצון משתתפי ההפגנה להביע את השקפותיהם ובין רצונו של שאר הציבור בסדר ציבורי וביטחון, תוך מימוש זכויות היסוד של הפרטים שאינם משתתפים בהפגנה.
- ד. למ"י קיימת סמכות לנקוט באמצעים שונים הפוגעים בחופש הביטוי, זאת לשם שמירה על הסדר הציבורי וזכויות הפרט, אך עליה להפעילה במידה הראויה ולא מעבר לנדרש.
- ה. כחלק מההיערכות המבצעית בטיפול המשטרתי בהפגנות, יש לקחת בחשבון את המאפיינים המיוחדים של כל הפגנה והתפתחויות העלולות להתרחש במהלכה ולאחריה.

2. מטרת הנוהל:

- א. פירוט האמצעים המותרים לשימוש במ"י.
- ב. הגדרת טבלת מדרגי השימוש באמצעים.
- ג. הגדרת כללים מנחים לשימוש באמצעים.

3. רשימת אמצעים פחות מקטלניים המותרים לשימוש במ"י :

- א. מערכת אקוסטית 'צעקה'.
- ב. מכת"ז (מכונת התזה).
- ג. נוזל בואש.
- ד. רימון הלם סינוור דגם L959.
- ה. סוסים/פרשים.
- ו. אלה פלסטיק ישרה.
- ז. אלה טונפה.
- ח. רובה ספוג דיפטק.
- ט. רובה ספוג M-203.
- י. כדור ספוג שחור דגם 4557.
- יא. רובה גז דיפטק.
- יב. רובה גז פדרל.
- יג. מדוכה לרובה גז.
- יד. רובה גז תופי 6 קנים.
- טו. רימון גז מתפצל ל-3 דגם 606.
- טז. רימון גז מקפץ ג'ט דגם 923.
- יז. תחמיש לרימון גז דגם 457.
- יח. כדור גז 1.5 דגם 3231 לא מתפצל.
- יט. כדור גז 1.5 דגם 3233 מתפצל ל-3.
- כ. כדור גז 1.5 דגם 3235 מתפצל ל-5.
- כא. מדוכה רב קנית מסוג 'ונוס'.
- כב. רחפן מטיל קפסולות גז מדמיע.
- כג. רובה 'אביב'

4. רשימת נהלים להפעלת אמצעים באירועי הפס"ד :

- א. נוהל הפעלה ושימוש במכת"ז – מס' נוהל 220.010.12.
- ב. נוהל הפעלה ושימוש בנוזל בואש – מס' נוהל 220.010.13.
- ג. נוהל הפעלה ושימוש בכדור ספוג – מס' נוהל 220.010.14.
- ד. נוהל הפעלה ושימוש ברימון הלם – מס' נוהל 220.010.15.
- ה. נוהל הפעלה ושימוש בפריטי גז מדמיע – מס' נוהל 220.010.16.
- ו. נוהל הפעלה ושימוש במדוכה רב קנית מסוג 'ונוס' – מס' נוהל 220.010.17.

- ז. נוהל הפעלה ושימוש באלה באירועי הפס"ד – מס' נוהל 220.010.18.
- ח. נוהל הפעלה ושימוש במערכת אקוסטית 'צעקה' – מס' נוהל 220.010.19.
- ט. נוהל הפעלה ושימוש ברובה FN303 - מס' נוהל 220.010.20.
- י. נוהל הפעלה ושימוש ברחפן מטיל קפסולות גז מדמיע - מס' נוהל 220.010.22.
- יא. נוהל הפעלה ושימוש ברובה 'אביב' – מס' נוהל 220.010.23.

5. מדרג השימוש באמצעים וחובות נלוות:

א. מאפייני ההפגנות ומדרגי הפרות הסדר:

1) מדרג א' – הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי:

- (א) אסיפה או תהלוכה הפועלת בהתאם לתנאי הרישיון ואינה מלווה בהפרות סדר.
- (ב) אסיפה או תהלוכה בלתי חוקית (שלא ניתן לה רישיון או החורגת מתנאי הרישיון שניתן לה) אולם המפגינים אינם גורמים להפרעה לשגרת החיים, לרבות שימוש באמצעים המשבשים את התנועה.
- (ג) משמרת מחאה שאיננה כרוכה בהפרות סדר.

2) מדרג ב' – הפרת סדר ציבורי ואי ציות להוראות המשטרה:

- קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך אי ציות להוראות שוטרים הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי ו/או בהפעלת התנגדות לפעולות השוטרים לפינויים מהמקום.

3) מדרג ג' – הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנגדות אלימה:

- הפגנות הכרוכות בהתנגדות אלימה תוך אי ציות להוראות השוטרים הניתנות לצורך שמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי, שמתקיים בהם אחד מאלה:
- (א) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות המשטרה לפיזור ההפגנה, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או נזק לרכוש.
- (ב) המפגינים מתנהגים באלימות בהיקף נרחב כלפי הכוח המשטירתי הפועל לפיזור ההפגנה.
- (ג) המפגינים מתנהגים באלימות כלפי הציבור, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או לנזק לרכוש.
- (ד) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות השוטרים לפיזור ההפגנה, וקיים חשש ממשי לחסימת צירים חיוניים ו/או חסימת גישה למוסדות שלטון מרכזיים.

4) מדרג ד' - הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנהגות אלימה

קשה:

המפגינים מתנהגים כמפורט במדרג ג' כשבמסגרת התנגדותם לפיזור ההפגנה הם עושים בנוסף שימוש באמצעים וחפצים שונים כנגד כוחות המשטרה.

ב. השימוש באמצעים יעשה עפ"י טבלת המדרגים שלהלן:

מדרג הפס"ד	אמצעים	סמכות מאשרת
מדרג א' הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי	ללא שימוש בכוח ובאמצעים	---
מדרג ב' קיימת הפרה של הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי	שימוש בכוח	מפקד האירוע
	<ul style="list-style-type: none"> אלה – הדיפה, מעצר 	מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"מ מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו
מדרג ג' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש	<ul style="list-style-type: none"> אלה – הדיפה, מעצר, פיזור מערכת אקוסטית 'צעקה' רימון הלם סוסים / פרשים מכת"ז (מים, צבע, בואש, ערפל פלפל) 'אביב' 	מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"מ מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו
מדרג ד' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה קשה וחמורה הכוללת שימוש בחפצים ובאמצעים שונים מצד מפרי הסדר כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש	<ul style="list-style-type: none"> כדור 40 מ"מ ספוג מכת"ז – נוזל פלפל גז מדמיע (רימון גז ידני, כד' גז 1.5 לסוגיו) מדוכה רב קנית 'ונוס' רחפן מטיל קפסולות גז 	מפקד מחוז או סגנו בהיעדרו

הערות למדרגי הפס"ד:

- 1) ניתן לתת היתר מיוחד לשימוש ברימון גז מדמיע בהטלה ידנית במדרג ג', זאת בהתאם לנסיבות האירוע, במידה ולא קיימים לשוטר סל האמצעים המופיעים במדרג ג' (למעט רימון הלם) וזאת לאחר אישור שימוש עפ"י הסמכות המאשרת המופיעה במדרג ג'.

- 2) השימוש באמצעים יעשה בהתאם לשיקולים מקצועיים ומבצעיים.
- 3) שימוש באמצעים ייעשה תוך נקיטת אמצעי זהירות ובטיחות על מנת למנוע סיכון מיותר.
- 4) יש לבחון התאמת האמצעי למאפיינים הספציפיים של הפרת הסדר תוך התייחסות ספציפית לתכונות של כל אמצעי.
- 5) יש להימנע ככל הניתן משימוש באמצעים כלפי אוכלוסיות מיוחדות כגון: ילדים, נשים הנחזות בהיריון, קשישים וכיו"ב.
- 6) במסכת השיקולים יילקח בחשבון מיקום ההפגנה – סביבת בית חולים, בית ספר, מקומות קדושים, מוסדות שלטון, צירי גישה וכד'.
7) הפעלת אמצעים תעשה על ידי מי שהוסמך לכך תוך הכרת הנהלים הרלבנטיים.

6. כריזה:

- שימוש במערכת כריזה ייעשה לצורך מתן הוגעה למפגינים על פעילות בלתי חוקית הנעשית על ידם והוראת התפזרות.
- הסמכות לפיזור התקהלות אסורה או התפרעות הקבועה בסעיפים 151-155 בחוק העונשין.
- המפקד הבכיר בשטח יפנה למפגינים באמצעות מערכת כריזה, יודיע להם על נוכחותו וציון שמו, דרגתו ותפקידו, ויורה למפגינים להתפזר בשקט, תוך ציון העובדות האלה:
- א. שהם מבצעים עבירה פלילית של התקהלות אסורה או התפרעות.
  - ב. שהמשטרה תשתמש בכוח הדרוש לפיזור ההתפרעות ולביצוע מעצרים.
- אם כעבור זמן סביר לאחר מתן הוראת הפיזור או שמתן ההוראה נמנע בכוח וההתפרעות ממשיכה, ניתנת הסמכות לפיזור המתפרעים ו/או לתפיסתם.

7. תיעוד:

- ככלל, צוות תיעוד יהיה חלק בלתי נפרד מההיערכות המבצעית להפס"ד. באחריות מפקד האירוע לתעד את מהלך ההפגנה (באמצעות מתעדים מבצעיים, מתעדי הפס"ד או אחרים) על מאפייניה, בדגש על שימוש בכוח ובאמצעים במידה וזה נעשה על ידי הכוח המשטרתי.
- בסיום יש לשמור את תיעוד האירוע והעברתו לגורמים הרלבנטיים (חקירות, מודיעין, תחקור ולמידה).

8. דיווח:

- א. כל מקרה של שימוש באמצעי לפיזור הפגנות מחייב תיעוד ודיווח.

- ב. באחריות כל שוטר שהשתתף באירוע ואשר נאלץ להפעיל סמכות שימוש בכוח ו/או שימוש באמצעים – למלא דו"ח מפורט במערכות הדיווח המשטריות.
- הדו"ח יכלול את תאריך האירוע, שעת האירוע, מקום האירוע, מס' אירוע, נסיבות האירוע, כמות המפגינים, ביצוע הוראת פיזור, סמכות מאשרת לשימוש באמצעים, אמצעים שהופעלו, האם נפגעו מפגינים וכל מידע רלבנטי אחר.
- ג. את הדו"חות יש להעביר בצורה מסודרת לגורמים הרלבנטיים (רמה ממונה/מבצעים/חקירות/ מודיעין וכיו"ב).
- ד. באירועים בהם התקיימו מקרים חריגים יש להעביר דיווח לרמה הממונה במחוז ולרמה הארצית.

9. פיקוח ובקרה:

- א. באחריות מפקדים בכל הרמות ביצוע פיקוח ובקרה למילוי אחר ההנחיות וההוראות המפורטים בנוהל זה.
- ב. יש להקפיד הקפדה יתרה על הוראות הבטיחות והשימוש באמצעים אלו.